

2015-06-08

Dnr 2015/670

Finansinspektionen

Remissyttrande - förslag till ändring av Finansinspektionens föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde

Sammanfattning

Riksgäldskontoret (fortsättningsvis Riksgälden) delar synen att det uteblivna amorteringskravet tillsammans med den övriga utvecklingen bidrar till att systemrisken har ökat något. Ökningen framstår dock som begränsad så här långt och det är tveksamt om den bör föranleda en höjning av den kontracykliska kapitalbufferten med 0,5 procentenheter. Sett till de stora svängningarna i t.ex. kreditgivningen under en cykel framstår den aktuella förändringen som måttlig. Skulle däremot kredittillväxten fortsätta öka, t.ex. i en sådan omfattning att kreditgapet tydligt växer och blir mer positivt, skulle en höjning kunna vara motiverad.

Riksgälden anser att det är bekymmersamt att amorteringskravet återkallades och efterlyser åtgärder för att öka amorteringarna bland högt skuldsatta hushåll. Riksgälden ser ett behov av att få på plats åtgärder som ökar hushållens motståndskraft och minskar risken att Sveriges ekonomi påverkas negativt vid störningar. Regering och riksdag bör skyndsamt möjliggöra att ett krav kan införas.

Detaljerade synpunkter

Den kontracykliska kapitalbufferten syftar till att stärka bankernas motståndskraft och den ska byggas upp när systemriskerna riskerar att växa. Finansinspektionens förslag innehåller därför en analys av denna utveckling. Analysen inleds med två huvudsakliga mått på kredituppbyggnad: kreditgapet samt kredittillväxten. Båda två visar på en måttlig förändring över det senaste året. Kreditgapet har krympt och blivit något mindre positivt, medan kredittillväxten å andra sidan är något högre. Observationerna gäller både för krediter totalt och om enbart hushållen studeras. Även utlåningen till företag växer något snabbare än BNP, men tillväxttakten dämpades något under det fjärde kvartalet. Sammantaget var tillväxttakten i den totala utlåningen till den privata sektorn oförändrad mellan det tredje och det fjärde kvartalet 2014. Det så kallade buffertriktvärdet som baseras på kreditgapets storlek är också oförändrat på 1,5 procent jämfört med föregående beslutstillfälle. Övriga indikatorer visar enligt analysen inte på någon märkbar ökning av systemrisken, även om de snabbt stigande huspriserna - tillsammans med den ökade skuldsättningen hos hushållen - anges som en indikation på att sårbarheter håller på att byggas upp. Ökningen av hushållens skuldsättning väntas fortsätta mot bakgrund av husprisernas utveckling, men

detta ökar enligt Finansinspektionen i huvudsak riskerna för den makroekonomiska utvecklingen.

En viktig förändring sedan föregående beslutstillfälle för cirka tre månader sedan är enligt förslaget att Finansinspektionen har beslutat att avvakta med det tidigare aviserade amorteringskravet. Finansinspektionen bedömer att det tills vidare uteblivna amorteringskravet innebär att kredittillväxten kommer att vara 0,2-0,3 procentenheter högre per år än vad den annars skulle ha varit. Finansinspektionen konstaterar att det är en relativt liten förändring, men att den innebär att systemriskerna ökar något snabbare och att det därför finns skäl att höja den kontracykliska kapitalbufferten.

Riksgälden delar synen att det uteblivna amorteringskravet tillsammans med den övriga utvecklingen bidrar till att systemrisken har ökat något. Men den sammantagna bilden av indikatorerna visar dock inte på att Sverige befinner sig långt fram i en tydlig uppgångsfas i vare sig den finansiella eller den reala cykeln, även om situationen ser ljusare ut idag än för ett år sedan. Då den aktuella åtgärden ska återspegla de cykliska svängningarna är Riksgälden därför tveksamma till att den kontracykliska kapitalbufferten behöver höjas med 0,5 procentenheter till 1,5 procent. Sett till hur stora svängningarna i t.ex. kreditgivningen är under en cykel framstår den aktuella förändringen som måttlig så här långt. Skulle däremot kredittillväxten fortsätta öka, t.ex. i en sådan omfattning att kreditgapet tydligt växer och blir mer positivt, skulle en höjning kunna vara motiverad. Det bör i sammanhanget framhållas att en sådan skuldökning är långt ifrån osannolik, delvis tack vare ett ökat bostadsbyggande av bl.a. bostadsrätter.

Riksgälden anser att det är bekymmersamt att amorteringskravet återkallades och efterlyser åtgärder för att öka amorteringarna bland högt skuldsatta hushåll. Riksgälden ser ett tydligt behov av att få på plats åtgärder som ökar hushållens motståndskraft och minskar risken att Sveriges ekonomi påverkas negativt vid störningar. Regering och riksdag bör skyndsamt möjliggöra att ett krav kan införas. Slutligen anser Riksgälden att det fortsatt finns ett behov av en analys av de samlade effekterna av den senaste tidens införda och annonserade regleringar. Detta gäller såväl de positiva som de negativa effekterna.

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad beslutat efter föredragning av enhetschef Märten Bjellerup. I den slutliga beredningen har även chefsekonom Lars Hörngren deltagit.

Hans Lindblad, beslutande

Märten Bjellerup, föredragande